

Przewodniczący Komitetu Organizacyjnego Zjazdu – Kazimierz Banyś

Wystąpienie:

Magnificencjo, Wysoki Senacie, Wielce Szanowni, Czcigodni i dostojni Zebrani. Drogie Koleżanki i Koledzy.

Występuję tu jako Przewodniczący Komitetu Organizacyjnego Zjazdu Absolwentów Pierwszego Roczника Politechniki Wrocławskiej. Jestem ogromnie wzruszony i zaszczycony, że mam wielki honor powitać Państwa zebranych tu w Auli naszej Politechniki Wrocławskiej. Pozwólcie Państwo, że w skrócie przedstawię kilka informacji związanych z naszym Zjazdem.

Spotykamy się na kolejnym Zjeździe Pierwszych Studentów Politechniki Wrocławskiej w 65 lat od rozpoczęcia i 61 lat od zakończenia studiów, a także w stulecie od utworzenia we Wrocławiu Wyższej Szkoły Technicznej.

Druga Wojna Światowa trwająca od 1 września 1939 r. zakończyła się 9 maja 1945 roku. Już w dniu 10 maja 1945 roku przybyła do Wrocławia Naukowa Grupa w liczbie 26 osób (wśród których był załazek 4 osób Straży Akademickiej) Grupa ta została zorganizowana w Krakowie przez byłego rektora Uniwersytetu Lwowskiego Profesora Stanisława Kulczyńskiego. W czerwcu i lipcu utworzono Straż Akademicką w liczbie około 200 osób, które przejęły opiekę nad budynkami Politechniki i Uniwersytetu. Straż Akademicka skutecznie zabezpieczyła mienie Uczelni i działała do 24 grudnia 1945 roku. Działalność Uczelni pod nazwą - „Uniwersytet i Politechnika we Wrocławiu” rozpoczęła się formalnie na podstawie dekretu z 24 sierpnia 1945 roku. Rektorem został profesor Stanisław Kulczyński, a Prorektorem do spraw Politechniki i rzeczywistym jej gospodarzem prof. Edward Sucharda. W rzeczywistości Politechnika Wrocławska podjęła swoją działalność 15 listopada 1945 r. wykładem prof. Kazimierza Idaszewskiego. Wspaniała była atmosfera tamtych miesięcy i później lat naszych studiów. Młodzież po pięciu latach wojny złałniona wiedzy nie liczyła się z trudnościami. Już na pierwszym roku studiów wielu kolegów podjęło pracę jako asystenci wolontariusze lub zastępcy asystentów. Zorganizowaliśmy Bratnią Pomoc i Koła Naukowe Studentów, a przede wszystkim Domy Akademickie przy ul. Stanisławskiego i Kotsisa. Na Politechnice wówczas utworzono cztery Wydziały:

- Chemiczny
- Budownictwa i Architektury
- Hutniczy
- Mechaniczno- Elektryczny.

W 1946 r. zlikwidowano Wydział Hutniczy i powołano pięć Wydziałów:

1. Wydział Architektury
2. Wydział Budownictwa

3. Wydział Chemiczny
4. Wydział Elektryczny
5. Wydział Mechaniczny

Studenci zlikwidowanego Wydziału Hutniczego zostali przyjęci na inne Wydziały Politechniki Wrocławskiej (11 zostało przyjętych na Akademię Górniczo Hutniczą w Krakowie).

Do ważniejszych wydarzeń w skali Kraju zaliczyłbym Pierwszy Ogólnopolski Kongres Akademicki w czerwcu 1946 w Warszawie w którym miałem zaszczyt brać udział jako Prezes Koła Naukowego Studentów Hutników. Wygłosiłem tam przemówienie dotyczące naszej uczelni:

Jako przedstawiciel uczelni wrocławskich, zapewniam zebranych reprezentantów wszystkich uczelni Polski, że wyższe szkoły we Wrocławiu sprostają postawionym im zadaniom na równi z innymi ośrodkami. Młodzież Wrocławia jest przekonana, że Ziemie Zachodnie wróciły na zawsze do Macierzy, że po nas wiele następnych pokoleń będzie studiować w polskich miastach jak Wrocław, Szczecin, Opole i w innych metropoliach Ziem Odzyskanych. Zapewniałem, że my, Pierwsi Słuchacze Wyższych Uczelni Wrocławia, włączymy się bezpośrednio po studiach do pracy w odbudowie i rozbudowie kraju.

Obecnie mogę powiedzieć, że tak się właśnie stało. Już w pierwszych latach powojennych zaszły dwa ważne fakty dla Wrocławia: Pierwszy to Wystawa Ziem Odzyskanych w 1948 roku, a drugi to Światowy Kongres Intelktualistów w czerwcu 1948 roku, który miał miejsce w Politechnice Wrocławskiej. Wielu naszych Kolegów uczestniczyło w organizacji tego Kongresu, przy czym mieliśmy okazję poznać wielu sławnych w Świecie Intelktualistów wśród nich znakomitego malarza Pablo Picasso. W tym czasie mówiło się ogólnie w kraju, że Wrocław jest stolicą Ziem Odzyskanych.

Przez kilkadziesiąt lat pracowaliśmy aktywnie dla Dobra Kraju, a także dla zaspokojenia naszych ambicji i rozświetlenia Politechniki Wrocławskiej. Ogromny dorobek Pierwszego rocznika 1945 zawdzięczamy w dużej mierze naszym Profesorom. Niektórych chciałbym tu przypomnieć:

1. Profesorowie z Architektury: Tadeusz Wróbel, Tadeusz Broniewski, Konrad Dyba, Andrzej Rydecki, Dobrosław Czajka, Tadeusz Brzoza.
2. Profesorowie z Budownictwa: Marian Janusz, Tadeusz Wróbel, Mieczysław Zachara, Józef Kozuchowski, Ludomir Suwalski, Dobrosław Strożecki, Wiktor Mamak, Kazimierz Zipser, Igor Kisiel, Adam Mitzel.
3. Profesorowie z Chemii: Edward Sucharda, Włodzimierz Trzebiatowski, Edwin Płazek, Henryk Kuczyński, Dionizy Smoleński, Zdzisław Ziółkowski.
4. Profesorowie z Wydz. Mechanicznego: Mieczysław Sasiadek, Roman Sobolski, Robert Szewalski, Kazimierz Szawłowski, Stanisław Ochęduszek, Teodor Wróblewski, Ryszard Poderewski, Eugeniusz Kuczyński, Egon Dworzak i Władysław Chowaniec.
5. Ponadto pragnę przypomnieć także trzech znakomitych matematyków: Hugo Steinhaus, Edward Marczewski, Władysław Ślebodziński.

Wszyscy już nie żyją. Nie żyje już też wielu naszych Kolegów i Koleżanek z naszego rocznika. Pozwólcie Państwo, że zaproponuję teraz uczczenie Ich pamięć minutą ciszy.

O ówczesnej młodzieży akademickiej Wrocławia rektor Uniwersytetu i Politechniki, prof. dr Stanisław Kulczyński tak pisał w *Jednodniówce Bratniej Pomocy Studentów* w 1948 r.:

(...) niezależnie od zagadnień naukowych, jakie stają przed szkołami akademickimi Wrocławia, na barki tych instytucji spada pilne i trudne zadanie społeczne wykształcenia licznych kadr wysoko wykwalifikowanej młodzieży, inteligencji, potrzebnej nam na wszystkich odcinkach gospodarczego i kulturalnego życia. To ostatnie zadanie spełnić mogą szkoły akademickie jedynie przy współdziałaniu z młodzieżą. Aparat nadawczy, jakim jest doborowe grono profesorów i badaczy naukowych zrzeszonych na dziesięciu wydziałach Uniwersytetu i Politechniki we Wrocławiu wymaga licznego, aktywnego i zorganizowanego aparatu odbiorczego, którym jest młodzież. Organizowanie życia młodzieżowego, uchylanie piętrzących się przed młodym pokoleniem trudności związanych ze studiami akademickimi, podsycanie zapалу potrzebnego do pokonania wysiłku podejmowanego przez naszą młodzież wśród ogromnych trudności powojennego życia jest zadaniem Bratniej Pomocy oraz studentów Uniwersytetu i Politechniki. Zadania te nasza młodzież spełnia dobrze, pracując nad podziw ofiarnie w oparciu o samopomoc i spółdzielcze założenia, gospodarując oszczędnie środkami, jakie na ten cel przeznacza społeczeństwo. Oceniając trzyletni dorobek Uniwersytetu i Politechniki we Wrocławiu nie można pominąć udziału i wkładu młodzieży w realizację tego dzieła. W okresie wahań i niepewności, jakim były pierwsze miesiące po zakończeniu działań wojennych, młodzież przysłała lawą do Wrocławia, zaludniła to miasto rzeszą kilku tysięcy młodych i ruchliwych ludzi. Nie brakło przedstawicieli młodzieży także w pierwszej pionierskiej grupie, wkraczającej do miasta bezpośrednio po jego kapitulacji. Młodzież wytrzymała próbę pierwszej zimy w nie ogrzanych, nie oszklonych i częściowo nie pokrytych salach wykładowych, pracowniach i mieszkaniach. Nie mały jest wkład młodzieży w uporządkowaniu budynków Uniwersytetu i Politechniki oraz w zabezpieczeniu mienia naukowego przed zniszczeniem i rabunkiem. Nie mały jest także wkład młodzieży w stworzenie właściwej atmosfery studiów, właściwej postawy wobec zadań, jakie podejmuje na Ziemiach Odzyskanych odważnie i ofiarnie cała pracująca Polska. Ten ostatni moment zasługuje na szczególne podkreślenie. Jest on bowiem naczelnym wymogiem społecznym stawianym młodzieży.

Można zadać pytanie czy sprostaliśmy postawionym przez Rektora Kulczyńskiego zadaniom. Jestem głęboko przekonany, że dobrze spełniliśmy nasz obowiązek wobec kraju i naszej Alma Mater. Przyczyniliśmy się do odbudowy i rozbudowy Kraju. Nasze Koleżanki i Koledzy zaprojektowali wiele dróg, mostów, budynków i maszyn. Wprowadzili nowe technologie opatentowali i opublikowali wiele rozwiązań. Wykształcili wielu specjalistów. Wychowali kilka pokoleń naszych następców. Kolumbowie rocznika 1945 odcisnęli swe piętno na wysokich stanowiskach dyrektorów Zakładów, Przedsiębiorstw i Instytutów. Wielu zostało profesorami, dziekanami, prorektorami, jeden rektorem, kilku doktorami

honoris causa. Wielu zostało wpisanych do Księgi Współczesnych Uczonych. Niektórzy zostali wpisani na tablicy szczególnie zasłużonych dla Politechniki Wrocławskiej.

Magnificencjo, Wysoki Senacie, Wielce Szanowni Goście,

W imieniu Pierwszych Studentów Politechniki Wrocławskiej życzę Waszej Magnificencji oraz Dziekanom, Dyrektorom Instytutów i wszystkim nauczycielom akademickim, dalszego rozwoju Politechniki i zajmowania poczesnego miejsca wśród Uczelni światowych oraz doczekania się Uczonego z Politechniki Wrocławskiej, który otrzyma nagrodę Nobla.

Koleżankom i Kolegom oraz Osobom Towarzyszącym dziękuję za udział, życzę miłego pobytu w naszym pięknym Wrocławiu.

Przewodniczący Komitetu Organizacyjnego
Zjazdu Pierwszych Absolwentów

Kazimierz Banyś